

VARKENSVLEES, kaas en patataardappelen

Commissies houden hoorzittingen nieuwe stijl. Een vorm die tussen parlementair onderzoek en een gewone hoorzitting of rondetafelgesprek in zit. In de Parlementaire zelfreflectie kwam deze wens van Kamerleden naar voren. De commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) is een van de pioniers.

Commissievoorzitter Joop Atsma (CDA) is zeer te spreken over de serie hoorzittingen van zijn commissie LNV over de agroturketen. Centraal staan de vragen: hoe komen prijzen van voedsel tot stand? Hoeveel verdient de boer/producent en hoeveel de fabrikanten, tussenhandelaren en supermarkten? Joop Atsma: "We doen deze hoorzittingen niet met de hele commissie. Dat zou niet haalbaar zijn. We hebben drie volle dagen hoorzittingen gehouden. De vier grootste fracties hebben er ieder een Kamerlid voor vrijgemaakt: Harm Evert Waalkens (PvdA), Hugo Polderman (SP) en Janneke Snijder (VVD). Daarnaast schoof Ernst Cramer (CU) regelmatig aan. Hij heeft veel ervaring opgedaan met de verhoren van de commissie-De Wit, die onderzoek doet naar de financiële crisis. Onderzoek kost altijd veel tijd en deze tussenvorm ook, maar dat is het wel waard. Om ons verder in het onderwerp te verdiepen, hebben we voorafgaand aan de hoorzittingen informatie opgevraagd bij de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) en het Landbouweconomisch instituut (LEI)."

In beeld

De eerste dag sprak de commissie met externe deskundigen van universiteiten, NMa en LEI. De twee dagen erna met producenten, tussenhandelaren en supermarkten. "We hebben gekozen voor individuele boeren en geen belangenvertegenwoordigers. We wilden geen verhaal van boerenorganisaties. We wilden meningen en waarnemingen uit de keten van een aantal producten in beeld brengen. Van begin tot eind hebben we het productieproces van varkensvlees, kaas en patataardappelen gevolgd. Voor consumenten is het vaak niet duidelijk waarom een product een bepaalde prijs heeft. De prijsopbouw is niet of onvoldoende transparant. Boeren klagen dat ze onder de kostprijs moeten leveren en de consument wil graag een scherpe prijs."

Vorbereiding

Voor de staf van de commissie LNV is de werkwijze ook nieuw. Commissiegriffier Cathalijne Dortmans deelt het enthousiasme van voorzitter Joop Atsma. "Deze reeks hoorzittingen is een initiatief van de commissie zelf. Niet omdat er een wetsvoorstel of een nota ligt van de regering. Het heeft ons wel extra werk opgeleverd omdat de normale werkzaamheden ook doorgingen. Bij LNV houden we normaal gesproken alleen rondetafelgesprekken en dan vragen we vooraf de deelnemers om een inbreng. Nu hebben we inhoudelijk veel meer voorbereid, samen met medewerkers van het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven en de Dienst Informatie-

voorziening. Het is bijzonder om eens een keer echt diep in een onderwerp te kunnen duiken. Bij rondetafelgesprekken is het in het algemeen iets vrijblijvender. De commissie heeft zelf actief deelnemers of potentieel deelnemers voor de hoorzitting benaderd. Niet iedereen hapte meteen toe. Omdat de verhoren in de Enquêtezaal waren, moest er ook logistiek meer geregeld worden. Van catering tot en met extra kapstokken."

Meer spanning

"Het antwoord op de vraag hoe prijzen tot stand komen, zal niet gemakkelijk zijn," ze Joop Atsma. "Meerdere partijen hebben de prijsopbouw in de agro-turketen al bekel Kamerleden zijn geen wetenschappelijke onderzoekers, maar we zijn wel optimistisch om we duidelijkheid kunnen geven. We hebben veel informatie gekregen uit die hoorzitting. Volgens mij komt dat ook door de Enquêtezaal. Voor Kamerleden is het een rustige plaats wat verder weg van de plenaire zaal. Er is een aparte ingang. Mensen werden daar één voor één gehoord. De opstelling in de zaal werkgood. De opstelling zet iedereen bijna letterlijk op scherp. Een heel ander gevoel dan in gewone commissiezaalen. Voor onze commissie was het ook nieuw. Nee, ik was ook zelf nog nooit eerder in de Enquêtezaal geweest."

vlnr: Hugo Polderman, Cathalijne Dortmans, Joop Atsma, Harm Evert Waalkens en Janneke Snijder

